

RETTENS KENDELSE (Tredje Afdeling)

2. april 2004 *

I sag T-231/02,

Piero Gonnelli, Reggello (Italien),

og

Associazione Italiana Frantoiani Olcari (AIFO), Rom (Italien),

ved avocat U. Scuro,

sagsøgere

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved C. Cattabriga og C. Loggi,
som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

* Processprog: italiensk.

angående en påstand om annullation af Kommissionens forordning (EF) nr. 1019/2002 af 13. juni 2002 om handelsnormer for olivenolie (EFT L 155, s. 27),

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J. Azizi, og dommerne M. Jaeger og F. Dehousse,

justitssekretær: H. Jung,

afsagt følgende

Kendelse

Retsforskrifter

- 1 Artikel 35, stk. 1, i Rådets forordning nr. 136/66/EØF af 22. september 1966 om oprettelse af en fælles markedsordning for fedtstoffer (EFT 1965-1966, s. 193), med senere ændringer, bestemmer, at der skal ske anvendelse af de i bilaget til nævnte forordning fastsatte betegnelser og definitioner ved afsætningen af olivenolier og olier af olivenpresserester i medlemsstaterne samt i samhandelen mellem medlemsstaterne og med tredjelande. Nævnte artikels stk. 2 præciserer, at kun den i punkt 1, litra a) og b), og punkt 3 og 6 i bilaget omhandlede olie kan afsættes i detailledet.

- 2 På grundlag af artikel 35a i forordning nr. 136/66, hvorefter Kommissionen for olivenolie som for alle de øvrige produkter, der henhører under den fælles markedsordning for fedtstoffer, kan vedtage handelsnormer vedrørende bl.a. kvalitetsklassificering, emballage og præsentationsform, vedtog Kommissionen den 13. juni 2002 forordning (EF) nr. 1019/2002 om handelsnormer for olivenolie (EFT L 155, s. 27, herefter »forordning nr. 1019/2002« eller »den anfægtede forordning«).
- 3 Forordning nr. 1019/2002 fastsætter normer for detailsalg af olivenolier og olier af olivenpresserester med det formål dels at sikre, at den olivenolie, som sælges, er ægte, og for at sikre en passende information til forbrugeren, dels at undgå enhver risiko for forurening af markedet for olivenolie til konsum.
- 4 I henhold til artikel 2 i forordning nr. 1019/2002 skal disse olier sælges til den endelige forbruger i færdigpakninger, der højst må rumme 5 liter og som skal være forsynet med en åbningsanordning, der ikke mere er intakt, når den har været brugt første gang. Medlemsstaterne kan imidlertid, når det gælder olie bestemt til konsum i storkøkkener (f.eks. hospitaler og marketenderier), fastsætte en maksimal kapacitet for emballager på over 5 liter.
- 5 Ifølge samme bestemmelse skal emballagen være mærket i overensstemmelse med artikel 3-6 i den anfægtede forordning.
- 6 I henhold til nævnte forordnings artikel 3 skal mærkningen med typer, som er letlæselige og ikke kan udviskes, foruden varebetegnelsen i artikel 35 i forordning nr. 136/66/EØF indeholde følgende oplysninger for hver enkelt oliekategori:

»a) for ekstra jomfruolie:

»olivenolie af bedste kvalitet, der er udvundet direkte af oliven og udelukkende ved mekaniske processer«

b) for jomfruolie:

»olivenolie, der er udvundet direkte af oliven og udelukkende ved mekaniske processer«

c) for olivenolie — bestående af raffineret olivenolie og jomfruolie:

»olie, der udelukkende indeholder raffineret olivenolie og olie udvundet direkte af oliven«

d) for olie af olivenpresserester:

»olie, der udelukkende indeholder olie fremstillet ved behandling af det produkt, der er fremkommet efter udvinding af olivenolie, og olie udvundet direkte af oliven«

eller

»olie, der udelukkende indeholder olie fremstillet ved behandling af olivenpresserester og olie udvundet direkte af oliven«.

- 7 Artikel 4 omhandler anførelsen af oprindelsesbetegnelsen på mærkningen (dvs. anførelsen af et geografisk navn på emballagen eller på en etiket på emballagen). Mærkning er kun tilladt for ekstra jomfruolie og jomfruolie, og den består almindeligvis i anførelsen af navnet på en medlemsstat, EF eller et tredjeland. Anførelsen af et regionalt geografisk navn er tilladt for produkter med beskyttet oprindelsesbetegnelse eller beskyttet geografisk betegnelse i henhold til bestemmelserne i Rådets forordning (EØF) nr. 2081/92 af 14. juli 1992 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler (EFT L 208, s. 1). Navne på mærker eller virksomheders navne, for hvilke ansøgninger om registrering i henhold til Rådets første direktiv 89/104/EØF af 21. december 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker (EFT 1989 L 159, s. 60) blev indgivet senest den 31. december 1998 eller senest den 31. maj 2002 i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 40/94 af 20. december 1993 om EF-varemærker (EFT 1994 L 11, s. 1), betragtes imidlertid ikke som oprindelsesbetegnelser, der falder ind under bestemmelserne i forordning nr. 1019/2002.
- 8 Artikel 4 bestemmer ligeledes, at en oprindelsesbetegnelse, der indeholder navnet på en medlemsstat eller EF, skal svare til det geografiske område, hvor de pågældende oliven er høstet, og hvor den mølle ligger, i hvilken olieudvindingen har fundet sted. Såfremt oliverne er høstet i en anden medlemsstat eller et andet

tredjeland end det land, hvor den mølle ligger, i hvilken olieudvindingen har fundet sted, skal følgende anføres i oprindelsesbetegnelsen:

»(Ekstra) jomfruolie fremstillet i (EF eller den pågældende medlemsstat) af oliven høstet i (EF, den pågældende medlemsstat eller det pågældende land)«.

- 9 Ved sammenstikninger af ekstra jomfruolie eller jomfruolie, hvoraf mere end 75% kommer fra en og samme medlemsstat eller fra EF, kan den overvejende oprindelse angives, hvis den følges af angivelse af den minimumsprocent, 75% eller derover, der faktisk har denne overvejende oprindelse.
- 10 Foruden oprindelsesbetegnelsen kan emballagerne ligeledes være påført fakultative angivelser. Visse af disse angivelser er imidlertid undergivet særlige vilkår. I henhold til artikel 5 i den anfægtede forordning er angivelsen »første koldpresning« forbeholdt jomfruolie eller ekstra jomfruolie, som er udvundet ved under 27 °C ved en første presning af olivenmassen i et traditionelt udvindingssystem med hydrauliske presser. Angivelsen »koldeextraktion« er forbeholdt jomfruolie eller ekstra jomfruolie, som er udvundet ved under 27 °C ved filtrering eller centrifugering af olivenmassen. De organoleptiske egenskaber må kun angives, hvis de er baseret på resultater, der er fremkommet ved hjælp af en af de analysemetoder, der er fastlagt i Kommissionens forordning (EØF) nr. 2568/91 af 11. juli 1991 om kendetegnene for olivenolie og olie af olivenpresserester og de i den forbindelse anvendte metoder (EFT L 248, s. 1). Endelig må mærkningen kun angive syreindhold eller maksimalt syreindhold, hvis der i samme synsfelt og med typer af samme størrelse er anført peroxidtal, voksindhold og UV-absorbans bestemt i henhold til forordning nr. 2568/91.

- 11 Andre bestemmelser hvad angår mærkningen af og varebetegnelserne til de olier, der er omhandlet i punkt 1, litra a) og b), og punkt 3 og 6 i bilaget til forordning nr. 136/66, er indeholdt i den anfægtede forordnings artikel 6. Artikel 6 foreskriver således, at hvis det på mærkningen uden for ingredienslisten ved ord, billeder eller grafiske fremstillinger fremhæves, at der er disse olier i en blanding af olivenolie og andre vegetabiliske olier, skal varebetegnelsen for den pågældende blanding være som følger: »Blanding af vegetabiliske olier (eller de pågældende vegetabiliske oliers specifikke navn) og olivenolie«, direkte efterfulgt af blandingens olivenolieindhold i procent. Ligeledes må indholdet af olivenolie i mærkningen af blandingerne kun fremhæves ved billeder eller grafiske fremstillinger, hvis det udgør over 50%.
- 12 Hvis der indgår olie af olivenpresserester, gælder de samme bestemmelser med de nødvendige ændringer, idet der i stedet for »olivenolie« læses »olie af olivenpresserester«.

Retsforhandlinger og parternes påstande

- 13 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 2. august 2002 har sagsøgerne anlagt nærværende sag.
- 14 Sagsøgerne er dels en møller, som ejer en landbrugsvirksomhed, hvis aktiviteter består i presning af oliven og salg af olien, i dennes tre egenskaber af producent, forbruger af olivenolie og formand for Associazione Italiana Frantoiani Oleari (en italiensk sammenslutning af oliepressere, herefter »AIFO«), dels AIFO.

- 15 Sagsøgerne har nærmere bestemt gjort gældende, at den anfægtede forordning er ugyldig på grund af magtfordrejning som omhandlet i artikel 230 EF og som følge af en tilsidesættelse af artikel 253 EF, idet den ikke gør det muligt at gennemføre det erklærede formål om at bevare den frie konkurrence på det indre marked for olivenolie til konsum og beskytte forbrugerne. Forordningen begunstiger opretholdelsen, endog forøgelsen, af den dominerende stilling, som de store virksomheder inden for sektoren har, og giver ikke forbrugerne nogen sikkerhed med hensyn til produktets oprindelse og kvalitet.
- 16 Ved særskilt dokument indleveret til Rettens Justitskontor den 30. oktober 2002 har Kommissionen i henhold til artikel 114, stk. 1, i Rettens procesreglement fremsat en formalitetsindsigelse. Sagsøgerne har den 4. december 2002 indgivet deres bemærkninger til denne indsigelse.
- 17 Sagsøgerne har nedlagt følgende påstande:

— Den anfægtede forordning annulleres.

— Subsidiært annulleres samme forordnings artikel 2, 3, 4, 5 og 6.

- 18 Kommissionen har i formalitetsindsigelsen nedlagt følgende påstande:

— Sagen afvises.

— Sagsøgerne tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

- ¹⁹ I henhold til procesreglementets artikel 114, stk. 1, kan Retten, såfremt en part ønsker det, tage stilling til, om sagen bør afvises, uden at indlede behandlingen af sagens realitet. I henhold til samme artikels stk. 3 forhandles der mundtligt om begæringen, medmindre Retten bestemmer andet. I den foreliggende sag finder Retten, at de oplysninger, der fremgår af sagen, er tilstrækkelige til at træffe afgørelse vedrørende den af de sagsøgte fremsatte begæring, uden at det er nødvendigt at indlede den mundtlige forhandling.

Om formaliteten

Parternes argumenter

- ²⁰ Kommissionen har gjort gældende, at sagen bør afvises med den begrundelse, at sagsøgerne ikke er individuelt berørt af den anfægtede forordning.
- ²¹ Sagsøgerne har gjort gældende, at de er »direkte, umiddelbare og specifikke adressater« for den anfægtede forordning. Eftersom forordningen har til formål at beskytte forbrugerne og foreskriver markedsføring af olivenolie, påvirker den specielt og direkte såvel Piero Gonnellis stilling i dennes egenskab af endelig forbruger og ejer af en oliemølle som AIFO's stilling, idet begge er formelle adressater for nævnte forordning.

- 22 Forordning nr. 1019/2002 er desuden en beslutning, der begrænser sagsøgernes rettigheder og skaber forpligtelser for disse.
- 23 Sagsøgerne har anført, at de har søgsmålskompetence, idet de er umiddelbart og individuelt berørt af den anfægtede forordning som defineret i retspraksis (Domstolens dom af 16.5.1991, sag C-358/89, Extramet Industrie mod Rådet, Sml. I, s. 2501, præmis 13, og af 18.5.1994, sag C-309/89, Codorniu mod Rådet, Sml. I, s. 1853, samt Rettens dom af 3.5.2002, sag T-177/01, Jégo-Quéré mod Kommissionen, Sml. II, s. 2365).
- 24 Sagsøgerne har i denne forbindelse anført, at den pågældende forordning i urimeligt og overdrevent omfang begunstiger de store virksomheder på bekostning af de små producenter.
- 25 Sagsøgerne har i øvrigt henvist til, at forordningen pålægger dem forpligtelser og begrænser deres rettigheder.
- 26 Sagsøgerne har endvidere anført, at den begærede annulation vil kunne tilføre dem en fordel (Domstolens dom af 13.7.2000, sag C-174/99 P, Parlamentet mod Richard, Sml. I, s. 6189, præmis 33) som følge af fjernelsen af de urimelige hindringer for produktionen, som berører de små og mellemstore olieproducenters aktiviteter, samt, for forbrugernes vedkommende, fjernelsen af de utilstrækkelige garantier med hensyn til mærkningen af produktet.
- 27 Endelig har sagsøgerne i deres bemærkninger til formalitetsindsigelsen nærmere bestemt gjort gældende, at de, såfremt Retten afviser deres søgsmål, vil blive frataget enhver adgang til domstolsprøvelse. Dette vil være en tilsidesættelse af

retten til effektive retsmidler, som tilkommer enhver, hvis rettigheder og friheder ifølge det af sagsøgerne anførte er sikret ved EU-retten. Retten til effektive retsmidler er anerkendt i artikel 6 og 13 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, der er en del af de principper, som medlemsstaterne har til fælles i henhold til artikel 6 i traktaten om Den Europæiske Union, og som herefter er gentaget i artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, proklameret i Nice den 7. december 2000. Sagsøgerne har i denne forbindelse henvist til dommen i sagen Jégo-Quéré mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 23, som anbefaler en vid fortolkning af retten til domstolsprøvelse, og har anført, at en national ret ikke kan annullere fællesskabsretsakter.

Rettens bemærkninger

- 28 Ifølge artikel 230, stk. 4, EF kan »[e]nhver fysisk eller juridisk person [...] indbringe klage over beslutninger, der retter sig til ham, samt over beslutninger, som, skønt de er udfærdiget i form af en forordning eller en beslutning rettet til en anden person, dog berører ham umiddelbart og individuelt«.
- 29 Ifølge fast retspraksis beror afgørelsen af, om der foreligger en forordning eller en beslutning, på, om den omhandlede retsakt er almenyldig eller ej, og om denne almenyldighed kan udledes af den omstændighed, at den pågældende retsakt finder anvendelse på objektivt bestemte situationer og har retsvirkninger for generelt og abstrakt fastlagte persongrupper (Domstolens dom af 31.5.2001, sag C-41/99 P, *Sadam Zuccherifici m.fl. mod Rådet*, Sml. I, s. 4239, præmis 24, Rettens kendelse af 9.11.1999, sag T-114/99, *CSR Pampryl mod Kommissionen*, Sml. II, s. 3331, præmis 41, og af 6.5.2003, sag T-45/02, *DOW AgroSciences mod Parlamentet og Rådet*, Sml. II, s. 1973, præmis 31, samt kendelse afsagt af Rettens præsident den 28.11.2003, sag T-264/03 R, *Schmoldt m.fl. mod Kommissionen*, Sml. II, s. 5089, præmis 59).

- 30 I det foreliggende tilfælde kan det ikke bestrides, at den anfægtede forordning er en normativ retsakt. De regler, den indeholder, og navnlig normerne vedrørende emballage, mærkning, og oprindelsesbetegnelse for detailsalg af olivenolie, fastsættes nemlig i generelle og abstrakte vendinger og har til formål at fastsætte specifikke normer for detailsalg af bestemte kategorier af olivenolier og olier af olivenpresserester. Da disse bestemmelser gælder uden undtagelser for alle de virksomheder, der opererer inden for sektorerne for produktion af og handel med olier, og tilsigter at beskytte forbrugernes interesser, er forordningen klart en almenyldig retsakt, der finder anvendelse på objektivt bestemte situationer. Denne retsakt, som er bestemt til at have retsvirkninger i forhold til generelt og abstrakt fastlagte kategorier af borgere, er altså en forordning i egentlig forstand.
- 31 Den omstændighed, at den anfægtede retsakt er af normativ karakter og ikke udgør en beslutning i artikel 249 EF's forstand, er imidlertid ikke i sig selv tilstrækkelig til at udelukke en borgers mulighed for at anlægge annullations-søgsmål til prøvelse af retsakten (Domstolens dom i sagen Codorniu mod Rådet, nævnt ovenfor i præmis 23, præmis 19, og dom af 22.11.2001, sag C-451/98, Antillean Rice Mills mod Rådet, Sml. I, s. 8949, præmis 49, samt Rettens kendelse af 10.9.2002, sag T-223/01, Japan Tobacco og JT International mod Parlamentet og Rådet, Sml. II, s. 3259, præmis 29, og af 21.3.2003, sag T-167/02, Établissement Toulorge mod Parlamentet og Rådet, Sml. II, s. 1111, præmis 26).
- 32 Under visse omstændigheder kan selv en normativ retsakt, som gælder for alle de berørte erhvervsdrivende, nemlig berøre visse af dem umiddelbart og individuelt, hvorved retsakten får karakter af en beslutning (dommen i sagen Extramet Industrie mod Rådet, nævnt ovenfor i præmis 23, præmis 13, og i sagen Codorniu mod Rådet, nævnt ovenfor i præmis 23, præmis 19, og kendelsen i sagen Japan Tobacco og JT International mod Parlamentet og Rådet, nævnt ovenfor i præmis 31, præmis 29).
- 33 Det må derfor undersøges, om oplysningerne i sagen gør det muligt at antage, at sagsøgerne er berørt af den pågældende forordning på grund af egenskaber, som er særlige for dem, eller om der foreligger en faktisk situation, der i henseende til nævnte forordning adskiller dem fra alle andre.

- 34 Det må først undersøges, om det søgsmål, der er anlagt af sagsøgeren, Piero Gonnelli, i dennes egenskab af producent og forbruger af olivenolie, kan antages til realitetsbehandling.
- 35 Ifølge fast retspraksis kan en fysisk eller juridisk person kun påstå at være individuelt berørt, såfremt den pågældende retsakt rammer ham på grund af visse egenskaber, som er særlige for ham, eller på grund af en faktisk situation, der adskiller ham fra alle andre og derfor individualiserer ham på lignende måde som en adressat for en beslutning (Domstolens kendelse af 12.12.2003, sag C-258/02 P, Bactria mod Kommissionen, endnu ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 34, og dommen i sagen Antillean Rice Mills mod Rådet, nævnt ovenfor i præmis 31, præmis 49).
- 36 Som Domstolen har bemærket i sin dom af 25. juli 2002, Unión de Pequeños Agricultores mod Rådet (sag C-50/00 P, Sml. I, s. 6677, præmis 37), er ingen fysiske eller juridiske personer, såfremt denne betingelse ikke er opfyldt, under nogen omstændigheder berettigede til at anlægge et annulationssøgsmål til prøvelse af en forordning (jf. ligeledes i denne retning Domstolens kendelse af 24.4.1996, sag C-87/95 P, CNPAAP mod Rådet, Sml. I, s. 2003, præmis 38).
- 37 I den foreliggende sag er bestemmelserne i den anfægtede forordning udformet generelt, de finder anvendelse på objektivt fastlagte situationer og har retsvirkninger over for personkategorier, som er afgrænset generelt og abstrakt.
- 38 Sagsøgeren Piero Gonnelli er kun berørt af den anfægtede forordning i sin objektive egenskab af henholdsvis forbruger eller producent, og dette på samme måde som enhver anden forbruger eller erhvervsdrivende inden for denne sektor. Den omstændighed, at en forordning påvirker en borgers retsstilling, er imidlertid

ikke tilstrækkeligt til at adskille ham fra alle andre (Rettens kendelse af 25.9.2002, sag T-178/01, Di Leonardo mod Kommissionen, endnu ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 51).

- 39 Denne konklusion afkræftes ikke af sagsøgeren Piero Gonnellis argumentation med hensyn til den angiveligt specifikke karakter af de rettigheder, som han hævder at besidde, og som han fratages ved den anfægtede forordning.
- 40 Det bemærkes i denne forbindelse, at den anfægtede forordning, som i artikel 2 fastsætter et forbud mod handel med uemballeret olivenolie fra møllen og stiller krav med hensyn til emballage, lukning og mærkning, gælder uden forskel for alle virksomheder, der opererer inden for produktions- og omsætningskæden for olie, hvad enten der er tale om små eller store olieproducenter. Sagsøgeren påstår derfor med urette, at den anfægtede forordning udelukkende medfører byrder for de små producenter.
- 41 Ligeledes fremgår det på ingen måde af den anfægtede forordning, at denne tilsidesætter forbrugernes interesser ved at skabe forvirring omkring fastsættelsen af olie kategorier, eftersom den tværtimod tilsigter at informere forbrugerne om, af hvilken type den olivenolie er, som findes i handelen, således som det fremgår af den tredje betragtning til den anfægtede forordning, og på denne måde beskytte samtlige forbrugere.
- 42 Denne omstændighed kan således ikke individualisere Piero Gonnelli i forhold til andre erhvervsdrivende, der er omfattet af den anfægtede forordning, idet deres rettigheder og forpligtelser er berørt på samme måde.

- 43 Denne konklusion kan i øvrigt ikke afkræftes af sagsøgerens argumentation, hvorefter forordningens bestemmelser har en direkte indvirkning på hans situation, i særdeleshed når »de gør anførelsen af oprindelsesbetegnelserne (artikel 4) og procentdelen for de blandede olier (artikel 6) fakultativ, og gør det muligt på etiketten at angive kvalifikationer, som ikke er bestemmende for kvaliteten (artikel 5)«, da sådanne betragtninger henhører under prøvelsen af sagens realitet og ikke har nogen indvirkning på fastlæggelsen af sagsøgerens individuelle stilling.
- 44 Selv om det antages, at sådanne oplysninger materielt set er korrekte, må det under alle omstændigheder deraf udledes, at forordningen rammer Piero Gonnelli i hans egenskab af forbruger på samme måde som enhver anden forbruger. Sagsøgeren har således ikke godtgjort, at der foreligger omstændigheder, der gør det muligt at antage, at det tab, som sagsøgeren hævder at have lidt, kan individualisere ham i forhold til alle andre forbrugere, som er berørt af den anfægtede forordning på samme måde som sagsøgeren.
- 45 Hvad angår sagsøgeren Piero Gonnellis argument om, at den anfægtede forordning i urimeligt og overdrevent omfang begunstiger de store virksomheder på bekostning af de små producenter, må det blot konstateres, at denne omstændighed under alle omstændigheder ikke i sig selv kan individualisere sagsøgerne ifølge definitionen i den ovenfor anførte retspraksis. Den omstændighed, at nogle erhvervsdrivende berøres økonomisk af en retsakt i højere grad end deres konkurrenter, er nemlig ikke tilstrækkelig til, at de kan anses for at være individuelt berørt af denne retsakt (Rettens kendelse af 15.9.1999, sag T-11/99, Van Parys m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 2653, præmis 50 og 51). Selv om sagsøgerens påstand om, at de i den anfægtede forordning indeholdte foranstaltninger kan få betydelige økonomiske konsekvenser for ham, skulle vise sig begrundet, står det dog fast, at forordningen har lignende konsekvenser for de andre små producenter af olivenolie (jf. i denne retning Domstolens dom af 10.4.2003, sag C-142/00 P, Kommissionen mod De Nederlandske Antiller, Sml. I, s. 3483, præmis 77).

- 46 Endelig må det konstateres, at den af sagsøgeren Piero Gonnelli påberåbte omstændighed, hvorefter sagens udfald vil kunne tilføre ham en fordel derved, at de urimelige forhindringer for produktionen, som berører de små og mellemstore producenter, samt visse lakuner i beskyttelsen af forbrugeren, fjernes, ikke har forbindelse med spørgsmålet om, hvorvidt sagsøgerne er individuelt berørt af den anfægtede retsakt, men kun er relevant ved afgørelsen af, om sagsøgeren har en eksisterende og aktuel interesse i annullationsspørgsmålet (Rettens dom af 17.9.1992, sag T-138/89, NBV og NVB mod Kommissionen, Sml. II, s. 2181).
- 47 Det følger heraf, at sagsøgeren Piero Gonnelli ikke befinder sig i en faktisk situation, der adskiller ham fra alle andre erhvervsdrivende og alle andre forbrugere, og at han ikke er individuelt berørt af den anfægtede retsakt.
- 48 Hvad dernæst angår spørgsmålet, om det af AIFO anlagte søgsmål kan antages til realitetsbehandling, bemærkes, at en sammenslutning, der er oprettet for at varetage en gruppe borgeres kollektive interesser, ikke kan anses for at være individuelt berørt af en retsakt, der påvirker denne gruppes interesser generelt, når sammenslutningens medlemmer ikke kan anses for at være individuelt berørt (kendelsen i sagen Schmoldt m.fl. mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 29, præmis 84). Eftersom Piero Gonnelli i lighed med de øvrige producenter, der er medlemmer af sammenslutningen, ikke er individuelt berørt, kan sammenslutningen følgelig ikke anses for at være det. I øvrigt må det fastslås, at sagsøgeren ikke har fremført omstændigheder, som kan godtgøre, at sammenslutningen er individuelt berørt.
- 49 Ligeledes gælder, at selv om det er korrekt, at forekomsten af særlige omstændigheder, såsom den rolle, en sammenslutning har spillet i forbindelse med en procedure, som har ført til vedtagelsen af en retsakt som omhandlet i artikel 230 EF, kan berettige til, at en sag anlagt af en sammenslutning, hvis medlemmer ikke er individuelt berørt af den omtvistede retsakt, fremmes til realitetsbehandling, navnlig når sammenslutningens stilling som forhandler er berørt af denne retsakt (jf. i denne retning Domstolens dom af 2.2.1988, forenede sager 67/85, 68/85 og 70/85, Van der Kooy m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 219,

præmis 21-24, og af 24.3.1993, sag C-313/90, CIRFS m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 1125, præmis 28-30, samt kendelsen i sagen Schmoldt m.fl. mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 29, præmis 88), fremgår det ikke af sagen, og sagsøgeren har i øvrigt ikke gjort gældende, at dette er tilfældet i den foreliggende sag.

- 50 Det følger heraf, at sagsøgerne ikke kan anses for at være individuelt berørt som defineret i Domstolens faste retspraksis.
- 51 Det må imidlertid, som sagsøgerne har gjort gældende, undersøges, om der ikke bør stilles spørgsmålstejn ved denne konklusion af hensyn til kravet om en effektiv domstolsbeskyttelse.
- 52 Retten skal i denne forbindelse bemærke, således som Domstolen har anført i dommen i sagen Unión de Pequeños Agricultores mod Rådet (nævnt ovenfor i præmis 36, præmis 44), at EF-traktaten dels i artikel 230 og 241, dels i artikel 234 har oprettet et fuldstændigt retsmiddel- og proceduresystem, som skal sikre kontrollen med lovligheden af institutionernes retsakter, idet kompetencen til at udøve denne kontrol er tillagt Fællesskabets retsinstanser (jf. ligeledes Domstolens dom af 23.4.1986, sag 294/83, Les Verts mod Parlamentet, Sml. s. 1339, præmis 23). Fysiske eller juridiske personer, der som følge af formalitetsbetingelserne i artikel 230, stk. 4, EF ikke kan anfægte almengyldige fællesskabsretsakter direkte, har inden for rammerne af dette system mulighed for efter omstændighederne at gøre gældende, at sådanne retsakter er ugyldige, enten for Fællesskabets retsinstanser i form af en indsigelse i medfør af artikel 241 EF eller for de nationale retter, og at få disse, som ikke er beføjet til selv at fastslå ugyldigheden af sådanne retsakter (Domstolens dom af 22.10.1987, sag 314/85, Foto-Frost, Sml. s. 4199, præmis 20), til at forelægge Domstolen præjudicielle spørgsmål herom.

- 53 Ud over, at det påhviler medlemsstaterne at fastsætte et fuldstændigt retsmiddel- og proceduresystem, som sikrer overholdelse af retten til en effektiv domstolsbeskyttelse, har Domstolen ligeledes fastslået, at en fortolkning af formalitetsreglerne i artikel 230 EF, hvorefter et annulationssøgsmål skal antages til realitetsbehandling, når det efter en konkret undersøgelse af Fællesskabets retsinstanser af de nationale processuelle regler er godtgjort, at disse ikke tillader en borger at anlægge en sag til prøvelse af gyldigheden af den omtvistede fællesskabsretsakt, ikke er holdbar. Der kan ikke anlægges et direkte annulationssøgsmål ved Fællesskabets retsinstanser, selv om det efter en konkret undersøgelse fra deres side af de nationale processuelle regler kan godtgøres, at disse regler ikke tillader borgerne at anlægge en sag til prøvelse af gyldigheden af den anfægtede fællesskabsretsakt (kendelsen i sagen Bactria mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 35, præmis 58). Et sådant system ville nemlig forudsætte, at Fællesskabets retsinstanser i hvert enkelt konkret tilfælde skulle undersøge og fortolke den nationale procesret, hvilket går ud over den kompetence, de er tillagt med hensyn til kontrollen med fællesskabsretsakternes lovlighed (dommen i sagen Unión de Pequeños Agricultores mod Rådet, nævnt ovenfor i præmis 36, præmis 43).
- 54 Endelig har Domstolen under alle omstændigheder hvad angår den i artikel 230, stk. 4, EF krævede betingelse om individuel interesse (dommen i sagen Unión de Pequeños Agricultores mod Rådet, nævnt ovenfor i præmis 36) fastslået, at selv om denne betingelse skal fortolkes i lyset af princippet om en effektiv domstolsbeskyttelse (jf. i denne retning Domstolens dom af 15.5.1986, sag 222/84, Johnston, Sml. s. 1651) under hensyntagen til de forskellige omstændigheder, som kan individualisere en sagsøger, kan en sådan fortolkning ikke føre til, at der bortses fra den omhandlede betingelse, som er udtrykkeligt fastsat i traktaten, uden at man derved ville overskride de beføjelser, Fællesskabets retsinstanser er tillagt ved traktaten.
- 55 Det er i øvrigt ganske vist muligt at forestille sig en anden ordning for kontrol med lovligheden af almengyldige fællesskabsretsakter end den, der er oprettet ved den oprindelige traktat, og hvis principper aldrig er blevet ændret, men det tilkommer i givet fald medlemsstaterne at foretage en reform af den nugældende ordning i overensstemmelse med artikel 48 EU.

- 56 Sagsøgerne kan herefter ikke gøre gældende, at de, såfremt deres annullations-søgsmål ikke antages til realitetsbehandling, vil blive frataget enhver handlemulighed med henblik på at forsvare deres rettigheder for en domstol, en omstændighed, som de i øvrigt ikke har godtgjort.
- 57 Sagsøgerne kan heller ikke i deres bemærkninger til formalitetsindsigelsen gøre gældende, at den italienske forfatningsdomstol for at afhjælpe denne påståede mangel på domstolsbeskyttelse kan undlade at anvende de fællesskabsretsakter, der strider mod de i den nationale forfatning indeholdte grundlæggende rettigheder, da fællesskabsretten ifølge fast retspraksis har forrang frem for den nationale ret (Domstolens dom af 15.7.1964, sag 6/64, Costa, Sml. 1954-1964, s. 531, org.ref.: Rec. s. 1141).
- 58 Kravet om en effektiv domstolsbeskyttelse kan således ikke stille spørgsmålstegn ved konklusionen om, at sagen bør afvises, idet sagsøgerne ikke er individuelt berørt af den anfægtede retsakt.

Sagens omkostninger

- 59 I medfør af procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgerne har tabt sagen, pålægges det dem at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Tredje Afdeling)

- 1) Sagen afvises.
- 2) Sagsøgerne bærer deres egne omkostninger og betaler Kommissionens omkostninger.

Således bestemt i Luxembourg den 2. april 2004.

H. Jung

Justitssekretær

J. Azizi

Afdelingsformand